

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Autentiškas vertimas
Vyriausybės kanceliarijos
Administravimo departamentas
2020 10 19*

EUROPOS TARYBA
EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS

ANTRASIS SKYRIUS

NUTARIMAS DĖL

Peticijos Nr. 27920/08

D. P. prieš LIETUVĄ

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Antrasis skyrius), 2013 m. spalio 22 d.
posėdžiaujant kolegijai, sudarytai iš:

Pirmininko Guido Raimondi,
teisėjų Danutės Jočienės,
Dragoljub Popović,
András Sajó,
Işıl Karakaş,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Helen Keller

ir *skyriaus kanclerio* Stanley Naismith,
atsižvelgdamas į minėtą peticiją, pateiktą 2008 m. gegužės 23 d.,
atsižvelgdamas į Vyriausybės atsakovės 2013 m. rugsėjo 12 d. pateiktą
deklaraciją, kurioje Teismo prašoma išbraukti peticiją iš bylų sąrašo, ir
pareiškėjos atsakymą į šią deklaraciją,

po svarstymo nusprendė:

FAKTAI IR PROCESAS

1. Pareiškėja D. P. yra Lietuvos pilietė, gimusi 1961 m. ir gyvenanti Kaune. Jai Teisme atstovavo Klaipėdoje įsikūrusi teisinės paslaugas teikianti bendrovė „Teisinių paslaugų grupė“. Lietuvos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) atstovavo jos atstovė E. Baltutytė.

A. Bylos aplinkybės

2. 1989 m. pareiškėja susituokė su A. P. Jie išsiskyrė 2001 m. Jie susilaukė keturių vaikų – sūnaus R. P., gimusio 1988 m., ir trijų dukterų – E. P., gimusios 1990 m., K. P., gimusios 1992 m., ir I. P., gimusios 2000 m.

1. Baudžiamasis procesas dėl pareiškėjos ir jos trijų vaikų patirto smurto

3. Kaip matyti iš vaiko teisių institucijų išvadų, konfliktai tarp pareiškėjos ir jos buvusio sutuoktinio prasidėjo 1997 m. Be to, institucijų manymu, viena psichologinės įtampos priežasčių buvo tai, kad po skyrybų 2001 m. pareiškėja ir A. P. nepasidalijo jų [bendro] turto.

4. 1999 m. ir 2001 m. pradžioje pareiškėja privataus kaltinimo tvarka kreipėsi į Kauno miesto apylinkės teismą. Ji prašė, kad tuometinis jos sutuoktinis A. P. būtų patrauktas atsakomybėn pagal senojo Baudžiamojo kodekso 116 straipsnio 3 dalį (žr. 26 punktą toliau) dėl tyčinių ir sisteminių sumušimų, sukėlusių lengvą sveikatos sutrikdymą jai ir jų trims vaikams – R. P., E. P. ir K. P.

5. Vėliau 2001 m. Kauno miesto apylinkės teismas nutarė perduoti medžiagą prokurorui, kad šis nuspręstų, ar pradėti parengtinį tyrimą bendra tvarka.

6. 2001 m. kovo 19 d. Kauno miesto policijos tardytoja iškėlė A. P. baudžiamąją bylą, įtariant jį sistemingai mušus pareiškėją ir tris jų mažamečius vaikus R. P., E. P. ir K. P. Vėliau A. P. pateikti kaltinimai sistemingai smurtavus pagal senojo Baudžiamojo kodekso 116 straipsnio 3 dalį. Policijos tardytoja nustatė, kad nuo 1995 m. rugpjūčio 10 d. iki 2003 m. kovo 23 d. A.P. pareiškėją vaikų akivaizdoje sumušė 10 kartų. Tuo pačiu laikotarpiu jis mušė ir savo mažamečius vaikus: 4 kartus R. P. (triskart matant jo seserims), 4 kartus E. P. ir vieną kartą K. P. Visi nukentėjusieji patyrė nežymius sveikatos sutrikdymus.

7. 2002 m. lapkričio 18 d. administracinio proceso metu teisme A. P. buvo įspėtas dėl piktnaudžiavimo tėvo valdžia. Teismas pabrėžė, kad A. P. rėkdavo ant savo vaikų ir jiems grasindavo, vaikai jo bijojo.

8. 2003 m. vasario 3 d. nutartimi civilinę bylą nagrinėjantis teismas patenkino pareiškėjos prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių – uždraudė A. P. bendrauti su vaikais ir lankytis jų gyvenamojoje vietoje.

9. 2003 m. balandžio 11 d. nuosprendžiu Kauno miesto apylinkės teismas pripažino A.P. kaltu dėl sistemingo pareiškėjos, R. P., E. P. ir K. P. mušimo, ir tai atitiko nusikaltimus, numatytus senojo Baudžiamojo kodekso 116 straipsnio 3 dalyje ir 117 straipsnio 1 dalyje. Pareiškėja ir visi trys vaikai liudijo teisme. Medicinos išvadomis buvo patvirtinti sužalojimai bei faktas, kad R. P. jau tuo metu kentė nuo vidutinio sunkumo depresijos. Teismas nuteisė A. P. dvejiems metams laisvės atėmimo, tačiau nusprendė, kad bausmės tikslo galima pasiekti atidedant bausmės vykdymą dvejiems metams.

10. Išnagrinėjęs A. P. apeliacinį skundą, Kauno apygardos teismas grąžino bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

11. 2004 m. Kauno miesto apylinkės teismas paskyrė psichologinę R. P., E. P. ir K. P. ekspertizę. Psichiatrai nustatė, kad dėl tėvo elgesio nuo 1995 m. rugpjūčio 10 d. iki 2003 m. kovo 23 d. jiems išsivystė depresija ir potrauminio streso sindromas, vaikai bijojo savo tėvo.

12. 2006 m. kovą Kauno miesto apylinkės teismas prokuroro prašymu perkvalifikavo A. P. kaltinimą sumušus tris vaikus iš senojo Baudžiamojo kodekso 116 straipsnio 3 dalies į naujojo Baudžiamojo kodekso 138 straipsnio 2 dalies 1, 3, 5 punktus.

13. 2007 m. vasario 23 d. nutartimi Kauno miesto apylinkės teismas nutraukė baudžiamąją bylą suėjus patraukimo baudžiamojon atsakomybėn pagal naujojo Baudžiamojo kodekso 138 straipsnio 2 dalies 1, 3, 5 punktus senaties terminams. Be to, teismo nuomone, 2001 m. kovo 19 d. baudžiamoji byla iškelta pažeidžiant procesinius reikalavimus, nes bylą iškėlė policijos tardytoja. Teismo teigimu, tik teismas arba prokuroras buvo kompetentingi iškelti baudžiamąją bylą privataus kaltinimo tvarka. Todėl darytina išvada, kad parengtinis tyrimas buvo atliekamas neiškėlus baudžiamosios bylos, o tai – esminis baudžiamojo proceso pažeidimas. Esant tokiai situacijai teismui buvo užkirstas kelias priimti apkaltinamąjį nuosprendį.

14. Pareiškėja apskundė nutartį, teigdama, kad A.P. smurtas prieš ją ir jos tris vaikus tęsėsi ir neteislinga nutraukti baudžiamąją bylą. Ji taip pat pabrėžė, kad paskutinis A. P. smurto epizodas įvyko neseniai – 2006 m. rugsėjo 30 d. (R. P. mėginimas nusižudyti, žr. toliau), ir kad Kauno policija vis dar tyrė įvyki.

15. Atsakydami į pareiškėjos prašymą, 2007 m. balandžio 23 d. laišku prokurorai patvirtino, kad Kauno miesto policija atlieka ikiteisminį tyrimą dėl kurstymo nusižudyti. Tyrimas dar atliekamas.

16. 2007 m. balandžio 24 d. Kauno apygardos teismas nutraukė A. P. baudžiamąją bylą pagal kaltinimus sukėlus nežymų sveikatos sutrikdymą pagal naujojo Baudžiamojo kodekso 138 straipsnio 2 dalies 1, 3, 5 punktus.

Teismas nustatė, kad patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminas suėjo 2007 m. kovo 23 d.

17. Pareiškėja savo vardu ir kaip įstatyminė dviejų mažamečių dukterų E. P. ir K. P. atstovė, taip pat jos sūnus R. P. pateikė kasacinį skundą. Jie ginčijo, kad taikydamas A. P. patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminą apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino baudžiamojo proceso teisės normas. Pareiškėja prašė bylą gražinti apeliacinės instancijos teismui nagrinti iš naujo.

18. 2007 m. lapkričio 27 d. galutine nutartimi Aukščiausiasis Teismas palaikė žemesniosios instancijos teismo argumentus dėl bylos nutraukimo suėjus senaties terminams.

2. Baudžiamasis procesas A. P. dėl sūnaus privedimo prie savižudybės

19. 2007 m. sausį pareiškėja raštu kreipėsi į Kauno miesto policiją dėl to, kad jos buvęs sutuoktinis ignoravo 2003 m. vasario 3 d. teismo nutartį, kuria civilinę bylą nagrinėjęs teismas uždraudė jam bendrauti su vaikais. Ji teigė, kad A. P. terorizavo vaikus skambindamas ir įžeidindamas juos telefonu, tykodamas vaikų prie namų arba atsiųsdamas savo draugus, kad šie pasikalbėtų su jo vaikais. Pareiškėja pabrėžė, kad toks A. P. elgesys vaikams sukėlė didelių emocinių išgyvenimų. R. P. buvo tiek prislėgtas, kad 2006 m. rugsėjo 30 d. mėgino nusižudyti. Dėl to R. P. buvo gydomas psichiatrinėje ligoninėje. Pareiškėja prašė policijos tyrėjų pateikti A. P. kaltinimus dėl jų sūnaus privedimo prie savižudybės.

20. 2007 m. kovą prokurorė pradėjo ikiteisminį tyrimą pagal baudžiamąjį kaltinimą, kad 2006 m. rugsėjo 30 d. pareiškėjos sūnus R. P. mėgino nusižudyti dėl tėvo veiksmų. R. P. paliudijo, kad tądien buvo jo gimtadienis ir jis persipjovė venas, nes tėvas jam paskambino ir jį įžeidė. Vėliau prokurorė nutraukė A. P. baudžiamąją bylą dėl sūnaus privedimo prie savižudybės. Prokurorė pabrėžė, kad A. P. buvo R. P. žiaurus ir jį užgauliojo. Tačiau pagal liudytojų parodymus ir informaciją iš telekomunikacijų bendrovės 2006 m. rugsėjo 30 d. A. P. su sūnumi telefonu kalbėjo vos 6 sekundes: A. P. paskambino buvusiu savo namų telefono numeriu ir, atsiliepus R. P., jo paklausė „ar tai tu, R. P.?“, į tai R. P. atsakė „eik velniop“ ir padėjo ragelį. Taigi per tokį trumpą pokalbį A. P. negalėjo įžeisti savo sūnaus. Be to, prokurorė konstatavo, kad R. P. mėginimo nusižudyti priežastis taip pat galėjo būti jo sudėtingas ir prislėgtas būdas, dėl kurio jam buvo sunku pritapti mokykloje, kaip patvirtino psichiatrai. Prokurorės nutarimą buvo galima apskusti aukštesniajam prokurorui. Pareiškėjos teigimu, jos sūnus neskundė nutarimo dėl savo sveikatos būklės.

3. Civilinis procesas dėl tėvo valdžios apribojimo A. P.

21. 2008 m. sausio 29 d. sprendimu Kauno miesto apylinkės teismas, gindamas vaikų interesus, patenkino pareiškėjos prašymą ir uždraudė A. P.

bendrauti su dukterimis E. P., K. P. ir I. P. Jis pabrėžė, kad pareiškėjos skundai dėl buvusio sutuoktinio žiauraus elgesio buvo ištirti ir patvirtinti policijos pareigūnų. A. P. buvo patrauktas administracinėn ir baudžiamojon atsakomybėn dėl tyčinio trijų jūdviųjų vaikų sumušimo. Sužalojimai patvirtinti teismo medicinos išvadomis. Santykiai tarp vaikų ir jų tėvo buvo labai įtempti; vaikai jo bijojo. Apeliacinės ir kasacinės instancijos teismai paliko sprendimą nepakeistą.

4. Tolesni įvykiai

22. 2009 m. spalio 12 d. pareiškėjos sūnus savo noru pasitraukė iš gyvenimo.

5. Civilinis procesas dėl žalos atlyginimo iš A. P

23. Pareiškėja, kaip įstatyminė jos sūnaus R. P. teisių perėmėja, ir jos dukterys inicijavo keletą civilinių procesų prieš buvusį sutuoktinį ir tėvą A. P., reikalaudamos žalos atlyginimo už metų metus kęstą smurtą artimoje aplinkoje.

24. 2012 m. birželio 8 d. Aukščiausiasis Teismas pareiškėjos dukrai K. P. ir pareiškėjai (kaip sūnaus R. P. teisių perėmėjai) iš A. P. priteisė atitinkamai 8 000 Lt ir 10 000 Lt kompensaciją neturtinei žalai atlyginti. Teismas pažymėjo, kad smurtas artimoje aplinkoje prieš pareiškėją ir vaikus tęsėsi daugiau nei dešimtmetį. Visus tuos metus vaikai jautė nuolatinę baimę, nesijautė saugūs namuose, ir tai juos veikė psichologiškai. Nors nebuvo svarių įrodymų, kad A. P. elgesys buvo vienintelė R. P. savižudybės priežastis, ilgalaikis netinkamas vaikino tėvo elgesys prisidėjo prie šio įvykio.

25. Panašiam civiliniame procese dėl žalos atlyginimo 2012 m. sausio 13 d. Kauno miesto apylinkės teismas patvirtino taikos sutartį tarp kitos pareiškėjos dukters E. P. ir A. P. Pastarasis sutiko sumokėti dukteriai 12 000 Lt kompensaciją neturtinei žalai atlyginti.

B. Reikšminga vidaus teisė

26. Baudžiamojo kodekso (galiojusio iki 2003 m. balandžio 30 d.) 116 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta baudžiamoji atsakomybė už tyčinį žmogaus kūno sužalojimą, nesukėlusį sveikatos sutrikdymo. Šio straipsnio 3 dalyje buvo numatyta baudžiamoji atsakomybė už sistemingai padarytas tas pačias veikas. Tuo metu nusikaltimas užtraukė laisvės atėmimo bausmę iki trejų metų. 117 straipsnyje buvo numatyta baudžiamoji atsakomybė už tyčinį fizinį smurtą ar kankinimą. Jei tokie veiksmai sistemingi, už juos buvo baudžiama laisvės atėmimu iki vieno metų.

27. Baudžiamojo kodekso (toliau – naujasis Baudžiamasis kodeksas), įsigaliojusio 2003 m. gegužės 1 d., 140 straipsnio 1 dalyje numatyta baudžiamoji atsakomybė už nežymų sveikatos sutrikdymą. Už nusikaltimą

baudžiama viešaisiais darbais arba laisvės atėmimo iki vienerių metų bausme. Iki 2003 m. gegužės 1 d. padaryta veika buvo kvalifikuojama pagal senojo Baudžiamojo kodekso 116 straipsnio 1 dalį. Ji laikoma nesunkiu nusikaltimu.

28. Naujojo Baudžiamojo kodekso 95 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad negali būti priimtas apkaltinamasis nuosprendis, jeigu nesunkus tyčinis nusikaltimas padarytas praėjus daugiau nei penkeriems metams.

29. Naujajame Baudžiamajame kodekse taip pat įtvirtinta:

138 straipsnis. Nesunkus sveikatos sutrikdymas

„1. Tas, kas sužalojo ar susargdino žmogų, jeigu dėl to nukentėjęs asmuo prarado nedidelę dalį profesinio ar bendro darbingumo arba ilgai sirgo, bet jam nebuvo šio kodekso 135 straipsnio 1 dalyje nurodytų padarinių, baudžiamas laisvės apribojimu arba areštu, arba laisvės atėmimu iki trejų metų.

2. Tas, kas nesunkiai sužalojo ar susargdino:

1) mažametį;

<...>

3) savo artimąjį giminaitį ar šeimos narį;

<...>

5) du ar daugiau žmonių;

baudžiamas laisvės atėmimu iki penkerių metų.“

140 straipsnis. Fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas

„1. Tas, kas mušdamas ar kitaip smurtaudamas sukėlė žmogui fizinį skausmą arba nežymiai jį sužalojo ar trumpam susargdino, baudžiamas viešaisiais darbais arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki vienerių metų.“

SKUNDAI

30. Remdamasi Konvencijos 6 straipsnio 1 dalimi pareiškėja skundžiasi, kad baudžiamasis procesas dėl jos buvusio sutuoktinio A. P. buvo vilkinamas ir byla nebuvo išnagrinėta per kiek įmanoma trumpiausią laiką. Todėl suėjo patraukimo baudžiamajon atsakomybėn senaties terminai ir jos buvęs sutuoktinis nebuvo tinkamai nubaustas teismo. Ji su vaikais jautėsi bejėgiai ir nusivylę Lietuvos teisėsaugos sistema.

31. 2009 m. spalio 26 d. laišku pareiškėja informavo Teismą apie tai, kad jos sūnus R. P. prieš dvi savaites nusižudė. Jos teigimu, to nebūtų nutikę, jei teisėsaugos institucijos nebūtų vilkinusios baudžiamosios bylos. Nepasiektas teisingumas jos vaikus dar labiau žlugdė, nors jie ir taip patyrė fizinį ir psichologinį tėvo smurtą.

TEISĖ

32. Po nesėkmingų mėginimų taikiai susitarti 2013 m. rugsėjo 12 d. raštu Vyriausybė informavo Teismą apie siūlomą vienašalę deklaraciją, kuria siekiama išspręsti peticijoje keliamą klausimą dėl valstybės atsakomybės už tai, kad neužkirto kelio smurtui artimoje aplinkoje. Atsižvelgdama į Teismo praktiką ir šios bylos aplinkybes, Vyriausybė pripažino, kad tai, kaip šioje byloje buvo įgyvendinti baudžiamosios teisės mechanizmai, procesiniu požiūriu buvo tiek ydinga, kad pažeidė valstybės pozityvias pareigas pagal Konvencijos 3 straipsnį. Atsižvelgdama į tai, kad pripažino 3 straipsnio pažeidimą, Vyriausybė prašė Teismo laikytis pozicijos, kad nebūtina nagrinėti skundą dėl tų pačių faktų atskirai pagal Konvencijos 8 straipsnį.

33. Vyriausybės nuomone, 6 000 Eur (šešių tūkstančių eurų) suma buvo pakankama neturtinei žalai, atsiradusiai dėl Konvencijos pažeidimo, atlyginti. Jos teigimu, suma atitinka Teismo priteisiamas sumas panašiose bylose, kuriose nustatomas 3 straipsnio pažeidimas. Šiuo atveju ji atsižvelgė į neseniai Teismo priimtą sprendimą *Valiulienė prieš Lietuvą* byloje (Nr. 33234/07, 2013 m. kovo 26 d. sprendimas, § 91), kuriuo nustatytas 3 straipsnio pažeidimas ir pareiškėjai priteista 5 000 Eur (penkių tūkstančių eurų) suma neturtinei žalai atlyginti. Šioje byloje siūloma suma yra didesnė nei Teismo priteista byloje *Beganović prieš Kroatiją* (Nr. 46423/06, 2009 m. birželio 25 d. sprendimas, § 102), kurioje dėl 3 straipsnio pažeidimo Teismas priteisė 1 000 Eur (vieną tūkstantį eurų). Vyriausybė taip pat rėmėsi neseniai Teismo priimtu sprendimu byloje *Eremia prieš Moldovos Respubliką* (Nr. 3564/11, 2013 m. gegužės 28 d. sprendimas, § 98), kuriuo Teismas trims pareiškėjoms bendrai priteisė 15 000 Eur (penkiolikos tūkstančių eurų) sumą neturtinei žalai atlyginti.

34. Vyriausybė taip pat įsipareigojo sumokėti teisingą atlyginimą už patirtas būtinas ir pagrįstas teises išlaidas ir sąnaudas, kurį Teismas priteisė pagal pareiškėjos reikalavimą.

35. Galiausiai Vyriausybė pabrėžė, kad įsipareigoja imtis būtinų priemonių, skirtų panašioms pažeidimams ateityje išvengti. Šiuo požiūriu ji atsižvelgė į neseniai priimtą Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą, kuris įsigaliojo 2011 m. gruodį (žr. pirmiau cituotą *Valiulienės* sprendimą, § 37). Pagal įstatymą smurtas artimoje aplinkoje priskiriamas prie visuomeninę reikšmę turinčių nusikalstamų veikų. Šie nusikaltimai tiriami bendrąja baudžiamojo proceso tvarka, o ne privataus kaltinimo tvarka.

36. Todėl Vyriausybė paprašė Teismo pagal Konvencijos 37 straipsnį išbraukti peticiją iš bylų sąrašo.

37. Deklaracijoje numatyta:

„Lietuvos Respublikos Vyriausybė („Vyriausybė“) apgailestauja, kad baudžiamoji byla dėl pareiškėjos patirto smurto nebuvo ištirta per kiek įmanoma trumpiausią laiką ir todėl buvo nutraukta suėjus senaties terminams. Atsižvelgdama į tai, Vyriausybė vienašale

deklaracija pareiškia, kad pareiškėjai nebuvo užtikrinta teisė į veiksmingą Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos („Konvencija“) 3 straipsnyje įtvirtintų teisių apsaugą. Kartu Vyriausybė įsipareigoja imtis būtinų priemonių, skirtų panašioms pažeidimams ateityje išvengti, visų pirma siekdama veiksmingai įgyvendinti 2011 m. priimtą Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą, pagal kurį, be kita ko, smurtas artimoje aplinkoje priskiriamas prie visuomeninę reikšmę turinčių veiku.

Atsižvelgiant į tai, kad šalims šioje byloje nepavyko pasiekti taikaus susitarimo, taip pat į konkrečius bylos faktus ir Europos Žmogaus Teisių Teismo („Teismas“) praktiką panašiose bylose, Vyriausybė pareiškia, kad, siekdama užbaigti bylos *D. P. prieš Lietuvą* (Nr. 27920/08) nagrinėjimą Teisme, yra pasirengusi sumokėti pareiškėjai 20 716,80 lito (6 000 eurų) dydžio kompensaciją. Kartu Vyriausybė įsipareigoja sumokėti teisingą atlyginimą už patirtas būtinas ir pagrįstas teisine sąnaudas, kurį Teismas priteistų pagal pareiškėjos reikalavimą. Šioms sumoms nebus taikomi jokie mokesčiai ir jos bus sumokėtos per tris mėnesius nuo Teismo nutarimo, priimto pagal Konvencijos 37 straipsnio 1 dalį, paskelbimo. Nesumokėjusi šių sumų per tris mėnesius, Vyriausybė įsipareigoja nuo minėto trijų mėnesių termino pasibaigimo iki mokėjimo įvykdymo mokėti palūkanas nuo šių sumų pagal ribinę Europos Centrinio Banko skolinimo normą, pridedant 3 procentus.

Kadangi Teismo praktika dėl valstybės pareigų pobūdžio ir apimties užtikrinant tinkamą ir veiksmingą asmens skundų dėl patirto smurto tyrimą yra aiškiai išplėtotą, Vyriausybės manymu, pagarba žmogaus teisėms nereikalauja tolesnio bylos nagrinėjimo.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Vyriausybė prašo šią deklaraciją pripažinti priežastimi, leidžiančia išbraukti peticiją iš Teismo bylų sąrašo, kaip tai numatyta Konvencijos 37 straipsnio 1 dalies c punkte.“

38. 2013 m. spalio 9 d. laiške pareiškėja nurodė, kad jos netenkina vienašalės deklaracijos sąlygos, nes Vyriausybės siūloma suma pernelyg maža.

39. Teismas primena, kad Konvencijos 37 straipsnyje numatyta, jog jis kiekvienoje proceso stadijoje gali nutarti išbraukti peticiją iš savo bylų sąrašo, kai aplinkybės leidžia padaryti vieną iš šio straipsnio 1 dalies a, b ar c punktuose nurodytą išvadą. Konkrečiai pagal 37 straipsnio 1 dalies c punktą Teismas turi galimybę išbraukti bylą iš savo sąrašo, jei:

„<...> dėl kokios nors kitos Teismo nustatytos priežasties nėra pagrindo toliau nagrinėti peticiją.“

40. Teismas taip pat primena, kad tam tikromis aplinkybėmis jis gali išbraukti peticiją pagal 37 straipsnio 1 dalies c punktą dėl Vyriausybės atsakovės pateiktos vienašalės deklaracijos, net jeigu pareiškėjas pageidauja, kad byla būtų nagrinėjama toliau.

41. Atsižvelgdamas į tai Teismas kruopščiai išnagrinės deklaraciją pagal savo praktikoje išplėtotus principus, pirmiausia *Tahsin Acar* sprendime (*Tahsin Acar prieš Turkiją*, [DK], Nr. 26307/95, §§ 75–77, ECHR 2003-VI), *WAZA Spółka z o.o. prieš Lenkiją*, Nr. 11602/02, 2007 m. birželio 26 d. nutarimas, ir *Sulwińska prieš Lenkiją*, Nr. 28953/03, 2007 m. rugsėjo 18 d. nutarimas).

42. Teismas daugelyje bylų, tarp jų ir byloje prieš Lietuvą, yra suformavęs savo praktiką dėl skundų, susijusių su smurtu artimoje aplinkoje ir teise į apsaugą nuo nežmoniško ar žeminančio elgesio (žr., pavyzdžiui, *Sandra*

Janković prieš Kroatiją, Nr. 38478/05, 2009 m. kovo 5 d. sprendimą, §§ 31, 44 ir 45; *Hajduová prieš Slovakiją*, Nr. 2660/03, 2010 m. lapkričio 30 d. sprendimą, §§ 45 ir 46; pirmiau cituotą *Beganović*, §§ 70 ir 71; pirmiau cituotą *Eremia*, §§ 72 ir 73; pirmiau cituotą *Valiulienė* sprendimą, §§ 74 ir 75).

43. Teismas pabrėžia, kad Vyriausybės deklaracijoje yra aiškus pripažinimas, kad Konvencijos 3 straipsnio požiūriu pareiškėjai nebuvo užtikrinta teisė nepatirti nežmoniško ar žeminančio elgesio.

44. Atsižvelgdamas į deklaracijoje esančių pripažinimų pobūdį ir siūlomos kompensacijos dydį, kuris dera su neseniai priteistu dydžiu *Valiulienė* byloje (cituota pirmiau), Teismas mano, kad nėra pagrindo toliau nagrinėti peticiją (37 straipsnio 1 dalies c punktas).

45. Be to, atsižvelgdamas į pirmiau išdėstytus argumentus, ypač į aiškia ir išplėtotą praktiką šiuo klausimu, Teismas yra įsitikinęs, kad iš pagarbos Konvencijoje ir jos protokoluose įtvirtintoms teisėms toliau nagrinėti šios peticijos nebereikia (37 straipsnio 1 dalis *in fine*).

46. Teismas taip pat pabrėžia, kad pareiškėja reikalavo atlyginti nacionaliniuose teismuose bei Teisme patirtas bylinėjimosi išlaidas ir sąnaudas, kurios siekia 7 000 Eur (septynių tūkstančių eurų) sumą. Pagal Teismo praktiką pareiškėjas turi teisę į sąnaudų ir išlaidų atlyginimą tik tiek, kiek įrodyta, kad jos buvo būtinos, faktinės ir pagrįsto dydžio (žr. *El Majjaoui and Stichting Touba Moskee prieš Nyderlandus* (išbraukta iš sąrašo) [DK], Nr. 25525/03, § 39, 2007 m. gruodžio 20 d.). Atsižvelgdamas į turimus dokumentus bei pirmiau išdėstytus kriterijus, Teismas šioje byloje mano esant pagrįsta pareiškėjai priteisti 4 000 Eur (keturis tūkstančius eurų).

47. Galiausiai Teismas pabrėžia, kad, Vyriausybei nesilaikant vienašalės deklaracijos sąlygų, pagal Konvencijos 37 straipsnio 2 dalį peticija gali būti gražinta į bylų sąrašą (*Josipović prieš Serbiją* (nut.), Nr. 18369/07, 2008 m. kovo 4 d.).

Dėl šių priežasčių Teismas balsų dauguma

Atsižvelgia į atsakovės Vyriausybės pateiktos deklaracijos dėl Konvencijos 3 straipsnio sąlygas ir būdus, kaip užtikrinti joje nurodytų įsipareigojimų laikymąsi;

Nusprendžia,

(a) kad atsakovė valstybė per tris mėnesius turi sumokėti pareiškėjai 4 000 Eur (keturis tūkstančius eurų) išlaidoms ir sąnaudoms atlyginti ir bet kokį mokestį, kuris gali būti taikomas šioms sumoms, kurios turi būti konvertuojamos į atsakovės valstybės valiutą pagal įvykdymo dienos kursą; ir

(b) kad nuo minėto trijų mėnesių termino pabaigos iki sprendimo įvykdymo dienos per įpareigojimų nevykdymo laiką nuo minėtų sumų turės būti

mokamos paprastosios palūkanos pagal ribinę Europos Centrinio Banko skolinimo normą, pridedant tris procentus.

Nutaria išbraukti peticiją iš bylų sąrašo pagal Konvencijos 37 straipsnio 1 dalies c punktą.

Stanley Naismith
Kancleris

Guido Raimondi
Pirmininkas